

HITELEZÉSI FOLYAMATOK

2021
SZEPTEMBER

HITELEZÉSI FOLYAMATOK

2021
SZEPTEMBER

Hitelezési folyamatok

(2021. szeptember)

Az elemzést készítette: Drabancz Áron, Fellner Zita, Hegedűs Sándor, Marosi Anna, Szabó Beáta, Varga Balázs, Virágh Vivien
(Pénzügyi rendszer elemzése igazgatóság, Hitelösztönzők igazgatóság)

A kiadványt jóváhagyta: Virág Barnabás alelnök

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1054 Budapest, Szabadság tér 9.

www.mnb.hu

A „Hitelezési folyamatok” című kiadvány célja, hogy átfogó képet mutasson a hitelezés legfrissebb trendjeinek alakulásáról, valamint segítséget nyújtson ezen folyamatok megfelelő értelmezéséhez. Ennek érdekében részletesen bemutatja a hitelaggregátumok, a bankok által észlelt hitelkereslet, valamint a hitelezési feltételek alakulását. A hitelezési feltételeken belül megkülönböztetünk ár és nem ár jellegű feltételeket. A nem ár jellegű feltételek azt befolyásolják, hogyan alakul a bankok által hitelképesnek tartott ügyfelek köre, és azok milyen feltételek mellett juthatnak hitelhez. Az ár jellegű feltételek pedig azt mutatják, hogy a hitelképes ügyfelek milyen áron juthatnak hitelhez.

A vizsgált főbb statisztikák az alábbiak:

- A hitelaggregátumok a gazdasági szereplők hitelállományának mennyiségi alakulását ismertetik a hitelintézeti szektor mérlegstatisztikái alapján. Az új kihelyezések volumene és a hitelintézeti hitelek árfolyamhatásoktól megtisztított nettó állományváltozása egyaránt bemutatásra kerül. 2013 negyedik negyedévéől az elemzés a teljes hitelintézeti szektor (bankrendszer és fiókok, szövetkezeti hitelintézetek) hitelezési folyamatait mutatja be.
- A nem ár jellegű hitelezési feltételek változása kvalitatív módon jelenik meg a „Hitelezési felmérés” alapján, amelyben az adott szegmensben aktív bankok – amelyek együtt 80–90 százalékát fedik le a hitelpiacnak – adnak indikációt a változás irányára a viszonyítási időszakhoz képest. A „Hitelezési felmérés”-ben ár jellegű feltételek – a forrásköltség feletti felár, a kockázatos hiteleken lévő prémium, illetve a felszámolt díjak – is szerepelnek kvalitatív módon.
- A kamatstatisztikák a hitelintézeti új megvalósult kihelyezések szerződösszegével súlyozott aggregált kamatait, azaz ár jellegű feltételeit tartalmazzák. A hitelkamat felbontható referenciakamatra, illetve referenciakamat feletti felárra.
- A Hitelezési felmérés alapján az adott szegmensben aktív bankok az általuk észlelt hitelkereslet alakulására, várakozásaikra a „Hitelezési felmérés”-ben válaszolnak kvalitatív módon. Hasonlóan a hitelezési feltételekhez, a bankok a változás irányára adnak indikációt.

A hitelezési folyamatokat leíró indikátorok módszertanáról az elemzés végén található „Melléklet” ad részletes tájékoztatást. A kiadványon belül a „Hitelezési felmérés” eredményeit fókuszáltan mutatjuk be, de a kérdésekre adott válaszokat, illetve az eredményeken alapuló ábrakészletet az MNB honlapján a „Hitelezési felmérés” oldalon teljes körűen publikáljuk.

Tartalom

1. Vezetői összefoglaló	6
2. Hitelezési folyamatok a vállalati szegmensben	7
3. Hitelezési folyamatok a háztartási szegmensben	15
4. Melléklet: Módszertani megjegyzések	25

Keretes írások

Az NHP Hajrá szerepe a válságkezelésben	13
A hitelezési vezetőikkel folytatott interjúk eredményei	23

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

2021 második negyedévében tranzakciós alapon 11 milliárd forinttal csökkent a vállalati hitelállomány. A júniussal bezáródó 12 hónapos időszakban a hitelfolyósítások összességében 656 milliárd forinttal haladták meg a hiteltörlesztéseket, aminek köszönhetően a vállalatok banki hitelállománya 7,4 százalékkal bővült. A bankok által jegyzett és vásárolt vállalati kötvényeket is figyelembe véve a hitelintézetek nem pénzügyi vállalati szektor felé fennálló hitel- és kötvényállománya összesen 12 százalékkal növekedett ugyanezen időszak alatt. A tavaly márciusban bevezetett fizetési moratórium az esedékes tőketörlesztések csökkenésére, míg a koronavírus gazdasági hatásainak tompítása érdekében bevezetett jegybanki és állami hitel- és garanciaprogramok az új szerződéskötésekre gyakoroltak kedvező hatást. A vállalatok a második negyedév során mintegy 941 milliárd forint értékben kötöttek új hitelszerződéseket, amely 40 százalékkal haladta meg 2020 azonos negyedévi kibocsátását. A mikro-, kis- és középvállalkozások hitelállománya éves alapon 21 százalékkal nőtt, melyet a negyedév során megkötött kkv hitelek közel kétharmadát kitevő NHP Hajrá jelentős mértékben támogatott. Az NHP Hajrá keretösszege ugyan a nyári hónapokban kimerül, azonban a program keretein belül kötött szerződések fokozatos és folyamatos lehívása a program lezárultát követő időszakban, 2021 folyamán is támogatni fogja a kkv hitelpiacot. A bankok bőséges hitelezési kapacitásai, illetve az egyéb államilag támogatott hitelprogramok mentén a kkv szegmens egészséges hiteldinamikája várhatóan a jövőben is fennmarad.

A Hitelezési felmérésben részt vevő bankok válaszai alapján a második negyedévben érdemben nem változtak a vállalati hitelfeltételek, miközben mind a rövid-, mind a hosszú lejáratú hitelek iránt élénkülő kereslet mutatkozott. Előretekintve a bankok 2021 második felében mindegyik vállalatméret-kategóriában enyhítést terveznek a hitelezési feltételekben, és ezzel párhuzamosan a kereslet további élénkülését vetítik előre.

A lakossági hitelállomány 2021 második negyedévében 424 milliárd forinttal bővült a tranzakciók eredőjeként, ezzel az éves növekedési ütem 15,8 százalékra gyorsult. A kimagasló bővülés elsősorban a lakáshitelek és a babaváró hitelek dinamikus növekedésének köszönhető, utóbbi termék júniusban már a lakossági hitelállomány 15 százalékáért felelt. A negyedév során kibocsátott lakáshitelek 364 milliárd forintos volumene új történelmi csúcst ért el, melyben a 2021-től elérhető új otthonteremtési támogatások érdemi szerepet játszottak. A 2021. júniussal bezáródó egy év lakossági hitelkibocsátása 10 százalékkal maradt el az azt megelőző év szintjétől, amit a babaváró hitelek 2019. júliusi indulását követő erőteljes felfutása okozta magas bázis magyaráz. A lakáshitel-igényléseken belül továbbra is dominál a használt lakások vásárlása, azonban a felújítási és korszerűsítési célokra fordított hitelek részaránya fokozatosan emelkedik. Ezen célokra két és félszer több hitelszerződést kötöttek a negyedév során, mint az előző év azonos időszakában. Mind a használt, mind az új lakás vásárlására igényelt Családi Otthonteremtési Kedvezmény volumene érdemben bővült a negyedév során, melyen belül a legnagyobb volument továbbra is a falusi CSOK képviseli. A lakáshitelek THM-alapú átlagos felára valamennyi kamatfixálási kategóriában csökkent, mivel az év eleje óta fokozatosan emelkedő hosszú hozamok banki kamatokba történő átgúnyozása egyelőre nem valósult meg teljes egészében. A személyi kölcsönök esetében szintén a felárak csökkenése volt megfigyelhető a negyedév során, melyben a Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hitelek elterjedése is szerepet játszott.

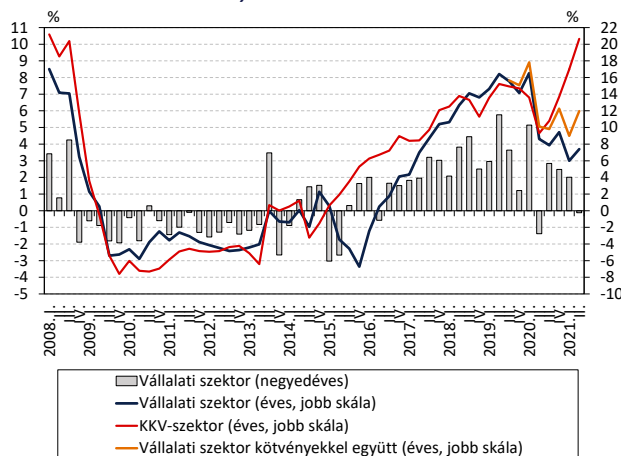
A Hitelezési felmérésre adott válaszok alapján a bankok nem változtattak a lakáshitelek feltételein a negyedév során, ugyanakkor valamennyi intézmény érzekelte a hitelkereslet élénkülését, mely az év hátralévő részében tovább erősödhet az őszi elinduló jegybanki Zöld Otthon Program következtében. A bankok a következő fél évre előretekintve sem terveznek változtatni a lakáshitelek kondícióin, a fogyasztási hitelek esetében pedig az intézmények kis aránya helyezett kilátásba lazítást. A Banki konjunktúrafelmérés alapján az élénkülő banki versennyel összhangban a válaszadó intézmények fele növelni tervezi kiterjedését a lakossági szegmensben 2021 második felében, ugyanakkor közel egyötödük a portfólió romlására is számít az általános moratórium lezárását követően.

2. HITELEZÉSI FOLYAMATOK A VÁLLALATI SZEGMENSZEN

A második negyedévben a forinthitel 129 milliárdos növekedésének és a devizahitelek 140 milliárdos mérséklődésének eredményeként 11 milliárd forinttal csökkent a vállalatok hitelállománya. Az elmúlt egy évben 7,4 százalékkal, összesen 656 milliárd forinttal növekedett a nem pénzügyi vállalatok banki hitelállománya. A bankok által lejegyzett és megvásárolt vállalati kötvényeket is figyelembe véve a hitelintézetek nem pénzügyi vállalati szektor felé fennálló hitel- és kötvényállománya összesen 12 százalékkal bővült ugyanezen időszak alatt. A kkv-szektor hitelállománya jelentősen emelkedett, éves szinten 20,6 százalékos növekedést mutatott. A második negyedév új szerződéskötéseinek volumene 40 százalékkal múlja felül az előző év azonos, koronavírussal és felfutó támogatott hitelprogramokkal már érintett negyedévének értékét. Az NHP Hajrá iránt jelentős érdeklődés mutatkozott 2021 második negyedévében is, az NHP a teljes vállalati hitelkibocsátás közel 50 százalékaért és a kkv szerződéskötések nagyjából kétharmadát felelt. Az NHP Hajrát követően is fennmaradhat a kkv szegmens egészséges hiteldinamikája a bankok bőséges hitelezési kapacitásai, illetve az egyéb államilag támogatott hitelprogramok miatt.

A Hitelezési felmérésben részt vevő bankok válasza alapján a második negyedévben nem változtak érdemben a vállalati hitelfeltételek, előretekintve pedig enyhítés várható. A forintkamatok a negyedévben enyhén emelkedtek, elsősorban a forrásköltségek növekedéséből adódóan. A bankok többsége 2021 második negyedévében élénkülő keresletet tapasztalt a nagy és közepes vállalati, illetve a hosszú lejáratú hitelek iránt, 2021 második félévében pedig további élénkülést valószínűsítene mind a rövid, mind a hosszú futamidőn.

1. ábra: A teljes vállalati és a kkv-szektor hitelállományának növekedési üteme

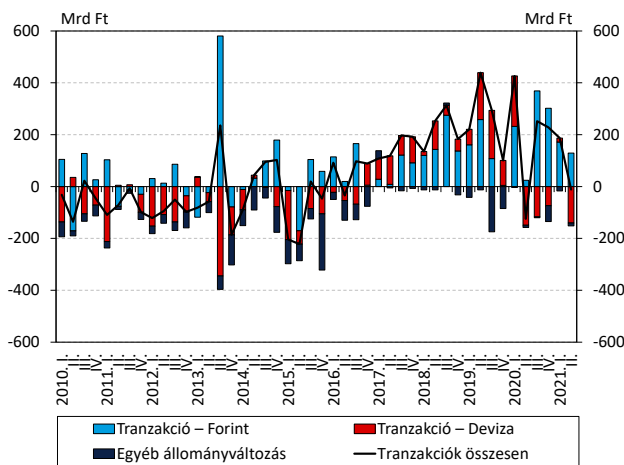
Megjegyzés: Tranzakció alapú, a kkv-szektor 2015 negyedik negyedév előtt bankrendszeri adatok alapján becsülve. A banki mérlegben lévő kötvények kerültek figyelembevételre a kötvényállománynál. Forrás: MNB.

Hazai vállalati hitelezés

Éves alapon tovább bővült a vállalatok hitelállománya, és a hitelintézetek által tartott vállalati kötvényportfólió is érdemben növekedett. A nem-pénzügyi vállalatok banki hitelállománya a 2021. júniussal bezáródó egy évben 656 milliárd forinttal növekedett, ezzel 7,4 százalékos éves növekedési ütem valósult meg (1. ábra). A bővülést leginkább a forinthitel 20 százalékos növekedése támogatta, míg a devizahitelek állománya 8 százalékkal mérséklődött éves összevetésben. A hitelállomány növekedése elsősorban a kkv szegmensben koncentrálódott, melynek hitelállománya 20,6 százalékkal bővült az elmúlt 12 hónap során. A bankok által lejegyzett vállalati kötvényeket is figyelembe véve a hitelintézetek nem pénzügyi vállalati szektor felé fennálló hitel- és kötvényállománya összesen 12 százalékkal nőtt ugyanezen időszak alatt.

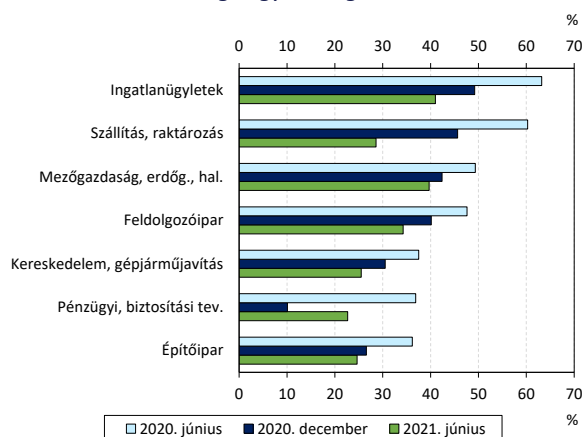
2021 második negyedévében a hitelállomány enyhe csökkenése volt megfigyelhető. A devizahitel-tranzakciók 140 milliárd forintos csökkenése és a forinthitel 129 milliárd forintos emelkedésének eredményeként a vállalati hitelállomány 11 milliárd forinttal mérséklődött 2021 második negyedévében (2. ábra). A nagyvállalati hitelek állománya néhány nagyobb hitelügylet

2. ábra: A vállalati hitelállomány nettó negyedéves változása denomináció szerint

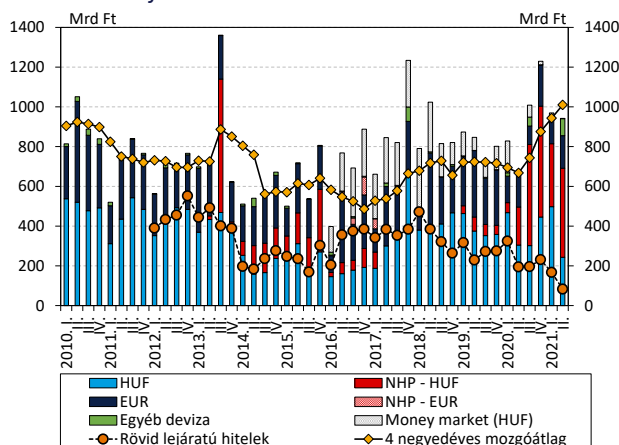
Megjegyzés: Szezonálisan nem igazított, egyedi intézményi hatásoktól szűrt és árfolyamhatással gördítetten korrigált nettó hitelállomány-változás. A 2017 elején egyes bankok számviteli sztenderdjeiben bekövetkezett változás hatása korrigálásra került. Forrás: MNB.

3. ábra: A moratóriumban lévő vállalati hitelállomány a hét legnagyobb ágazatban

Megjegyzés: A fennálló, moratóriumra jogosult (2020. március 18. előtt folyósított, teljesítő hitelek) hitelállomány arányában. Forrás: MNB.

4. ábra: Új vállalati hitelek a hitelintézeti szektorban

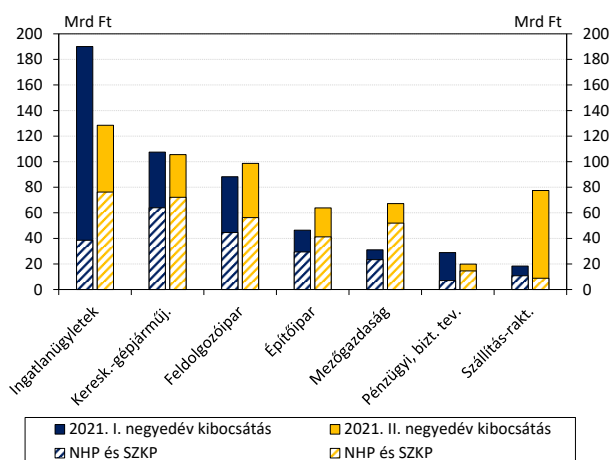
Forrás: MNB.

törlesztése miatt 200 milliárd forintot meghaladó mértékben csökkent, míg a kkv szegmensben az állami és jegybanki hitelprogramoknak köszönhetően hasonló nagyságrendű növekedés volt megfigyelhető. A vizsgált időszakban a hosszabb lejáratú forint- és eurohitelek állománya bővült, míg a rövidebb futamidőkön az állomány mérséklődése volt megfigyelhető. A negyedévben tapasztalt állománybővülést a koronavírus negatív gazdasági hatásai miatt bevezetett fizetési moratórium, az NHP Hajrá konstrukció, valamint az állami hitel- és garanciaprogramok nagymértékben támogatták. Az ingatlanügyletek, valamint a mezőgazdaság ágazatokban bővült leginkább az állomány a második negyedévben, míg a feldolgozóiparban 100 milliárd forintot meghaladó csökkenés volt megfigyelhető tranzakciók alapján.

A moratórium igénybevétele mérsékelten csökkent a programra jogosult állomány arányában. Míg tavaly év végén a fennálló, moratóriumra jogosult (2020. március 18. előtt folyósított) vállalati hitelállomány nagyjából 40 százaléka volt moratóriumban, addig júniusra az arány 35 százalékra csökkent. A legnagyobb vállalati hitelállománnyal rendelkező hét ágazatból hatnál mérséklődött a moratórium kihasználtsága (3. ábra). A nagyobb ágazatok közül az ingatlanügylek ágazatban júniusban továbbra is 40 százalék fölött alakult a moratórium igénybevétele, míg a szállítás és raktározás ágazatban jelentősen mérséklődve az igénybevétel 30 százalék alá csökkent. A teljes vállalati hitelállományra vetítve a moratóriumban lévő hitelek részaránya júniusban már csak 21 százalékot tett ki.

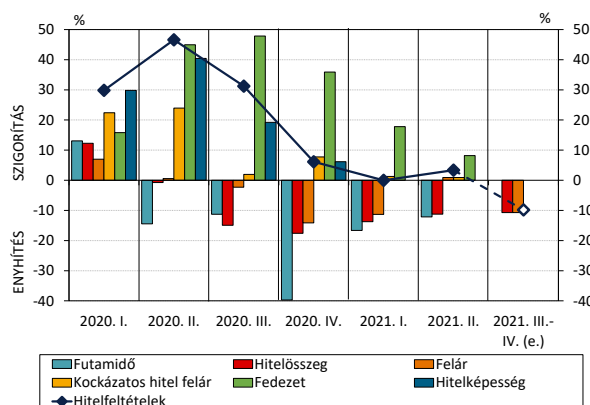
Az új kibocsátáson belül az NHP részaránya a negyedévben továbbra is kimagaslóan alakult. A vállalatok az elmúlt egy évben pénzügyi ügyletek nélkül megközelítőleg 4000 milliárd forint értékben kötöttek új hitelszerződéseket a hitelintézetekkel, amely 51 százalékkal haladja meg a 2019. júliustól 2020. júniusig tartó időszak kibocsátását. A 941 milliárd forintot kitevő 2021 második negyedévi új hitelkihelyezések kissé elmaradnak a korábbi negyedévekben tapasztalt értékektől, azonban az előző év azonos időszakát 40 százalékkal meghaladják (4. ábra). A nagyszegű (5 milliárd forint feletti) ügyletek részaránya továbbra is jelentősnek (32 százalék) tekinthető. A kibocsátáson belül a második negyedévben megkötött mintegy 450 milliárd forintnyi NHP Hajrá hitel részaránya továbbra is jelentős, a teljes

5. ábra: A kkv hitelek új kibocsátása a nagyobb ágazatokban

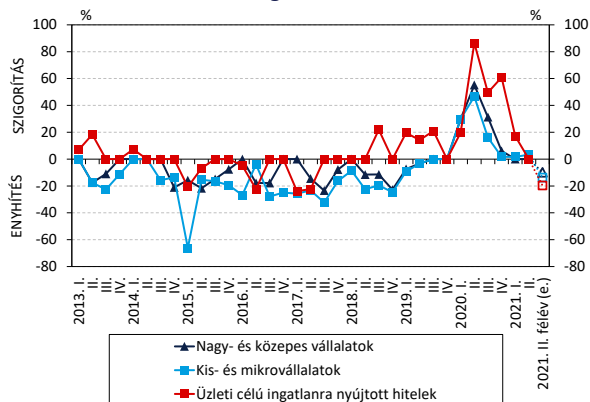
Forrás: MNB.

6. ábra: Hitelezési feltételek változása a vállalati szegmensben

Megjegyzés: A szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva. Forrás: MNB, a bankok válaszai alapján.

7. ábra: Hitelezési feltételek változása a vállalati részszegekben

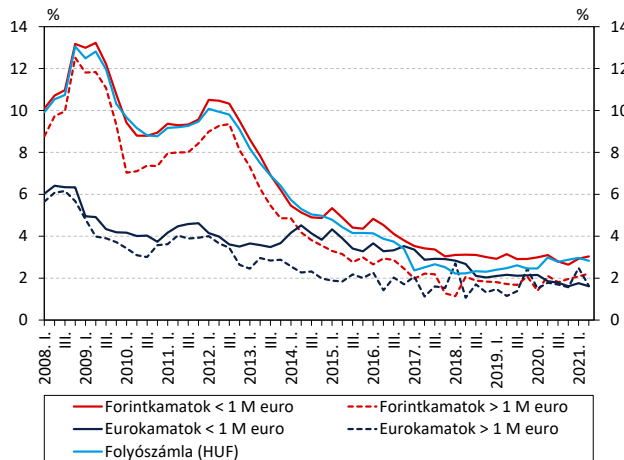

Megjegyzés: A szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva. Forrás: MNB, a bankok válaszai alapján.

volumen közel feléért, és a forint-, illetve kkv hitelek nagyjából kétharmadáért felelt. A legnagyobb ágazatok új kkv kibocsátásában az NHP és a Széchenyi Kártya részaránya heterogén képet mutatott. A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás halászat ágazatban mind az első, mind a második negyedévben a kibocsátás több, mint háromnegyede valósult meg ezen konstrukciókban, addig az ingatlanügyletek, pénzügyi és biztosítási, illetve a szállítás és raktározás ágazatokban jellemzően alacsonyabb részarányt képviseltek (5. ábra). Az NHP lezárását követően a klasszikus kkv hitelgigény kategóriákban is fennmaradhat az élénk hitelkereslet a Széchenyi Kártya GO!, illetve egyéb állami programokon keresztül. Az NHP által lefedett, de az új SZKP program által nem érintett hitelkategóriák, mint a 10 évnél hosszabb futamidejű vagy 1 milliárd forintnál nagyobb méretű hitelek az új kkv kibocsátás 55 százalékáért feleltek a második negyedévben, ugyanakkor ez a hitel-szerződések alig 3 százalékát jelentette. Ezen ügyletek esetében a Növekedési Kötvényprogram vagy a piaci hitelek jelenthetnek alternatívát a vállalatok számára, melyek átlagos kamatlába csak kismértékben haladja meg a támogatott termékek árazását.

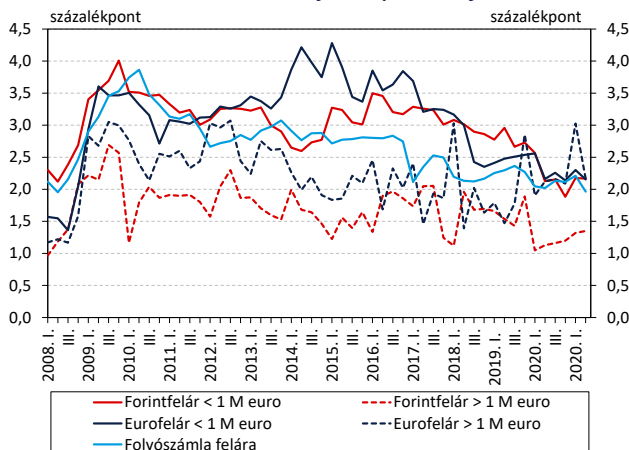
A félv során a vállalati hitelezési feltételek nem változtak érdemben, előretekintve pedig enyhítés várható. A Hitelezési felmérés keretében válaszadó hitelintézetek minden vállalatméret kategóriában a hitelkondíciók változatlanúságáról számoltak be az elmúlt félv során. Az első negyedévben az intézmények – habár a korábbiaknál jóval alacsonyabb arányban, de – továbbra is a szigorítás irányába mutató tényezőként jelölték meg az ipárgspecifikus problémákat, a kockázati tolerancia megváltozását, valamint a gazdasági kilátásokat. Ezzel ellentétben a második negyedévben már az enyhítés irányába mutató tényezők között szerepeltek a gazdasági kilátások, a piaci részesedési célok, valamint a versenyhelyzet. A bankok a félv során a minimálisan megkövetelt fedezeti szintben, illetve a monitoring és ügyféllel szembeni adatszolgáltatási követelményekben még enyhén szigorítottak, míg a maximális futamidő, a hitelméret, valamint a felárak esetében már enyhítettek a hitelezési sztenderdeken (6. ábra). Az üzleti célú ingatlanhitelkezés kondícióján a válaszadó hitelintézetek 17 százaléka szigorított a kereskedelmi ingatlanpiac több szegmensének kilátásait övező bizonytalanság miatt az első negyedév során, a második negyedévben azonban változatlanul hagyták

8. ábra: A vállalati új kihelyezések kamatlába

Megjegyzés: Változó kamatozású vagy maximum egy éves kamatfixálással rendelkező hitelek. 2015-től az 1 millió euro feletti money market hitelektől szűrt adatok alapján. Forrás: MNB.

9. ábra: A vállalati új kihelyezések felára

Megjegyzés: 3 hónapos BUBOR, illetve EURIBOR feletti felár. Változó kamatozású vagy maximum egy éves kamatfixálással rendelkező hitelek. 2015-től az 1 millió euro feletti money market hitelektől szűrt adatok alapján. Forrás: MNB.

a hitelfeltételeket (7. ábra). 2021 második felévre a nagyvállalatok esetében a bankok nettó értelemben vett 10 százaléka, a kis- és mikrovállalkozások esetében 14 százaléka, az üzleti célú ingatlanhitelek esetében pedig közel 20 százaléka tervezi a hitelkondíciók enyhítését.

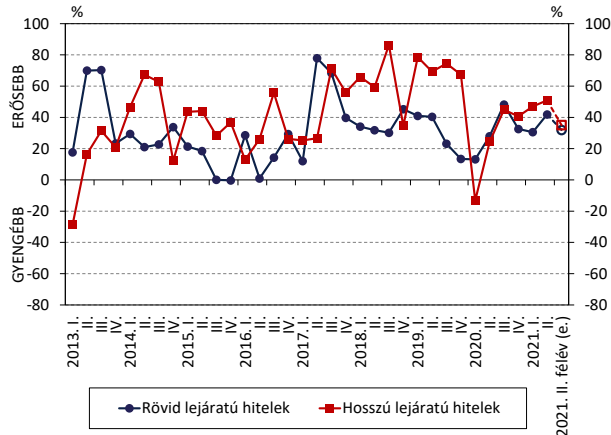
A kisösszegű forinthitelek finanszírozási költségei kis-mértékben növekedtek az elmúlt negyedév során. A folyószámlahitelek kamatszintje 2021 második negyedévében 14 bázisponttal 2,8 százalékra mérséklődött (8. ábra). Az egymillió euro alatti, változó kamatozású vagy maximum egy éves kamatfixálással rendelkező forinthitelek átlagos – a pénzügyi ügyletektől¹ szűrt – kamatszintje az előző negyedévhez képest 10 bázisponttal 3,04 százalékra emelkedett, a kis összegű eurohitelek kamata pedig 10 bázispontos csökkenést követően 1,6 százalékon állt júniusban. Az NHP Hajrá program keretein belül kötött szerződések átlagos kamatlába 1,71 százalék volt a negyedév során. A folyószámla-, valamint a kisösszegű eurohitel-kamatok csökkenését a kamatfelárak mérséklődése magyarázza, míg a kisösszegű forinthitel-kamatok esetében tapasztalt emelkedés a forrásköltség növekedéséből adódott (9. ábra).

A nagyösszegű forint hitelszerződések finanszírozási költségei enyhén emelkedtek negyedéves összevetésben. A nagyösszegű forinthitelek szerződéses összeggel súlyozott átlagos kamatlába negyedéves összevetésben 13 bázisponttal 2,2 százalékra emelkedett. A nagyösszegű eurohitelek átlagos kamatlába az első negyedéves 92 bázispontos növekedést követően a második negyedévben 86 bázispontos csökkenés után 1,6 százalékra mérséklődött. A kamatemelkedést a forint-hitelek esetében nagyrészt a 3-havi BUBOR növekedése, míg az eurohitelek esetében a csökkenést a felárak mérséklődése magyarázza.

A második negyedévben a bankok a hosszú lejáratú forinthitelek iránti kereslet élénküléséről számoltak be. 2021 első felében a válaszadó hitelintézetek a kereslet élénkülését tapasztalták: míg az első negyedév során a bankok 32 százaléka érzékelt élénkülő

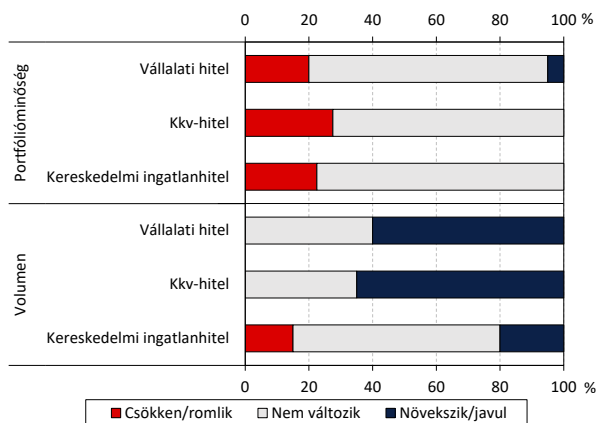
¹ A money market ügyletek olyan, nem pénzügyi vállalatok számára nyújtott hitelek, amelyek értéke meghaladja az 1 millió eurót, rövid – jellemzően 1 hónapon belüli – futamidővel rendelkeznek, és valamilyen pénzügyi művelet finanszírozására szolgálnak. 2015-től van lehetőség a money market ügyletek kiszűrésére, ugyanakkor az ezt megelőző időszakban alacsony súlyukból adódóan nem torzították jelentősen a megfigyelt átlagos kamatozatokat.

10. ábra: A vállalati hitelkereslet változása futamidő szerint

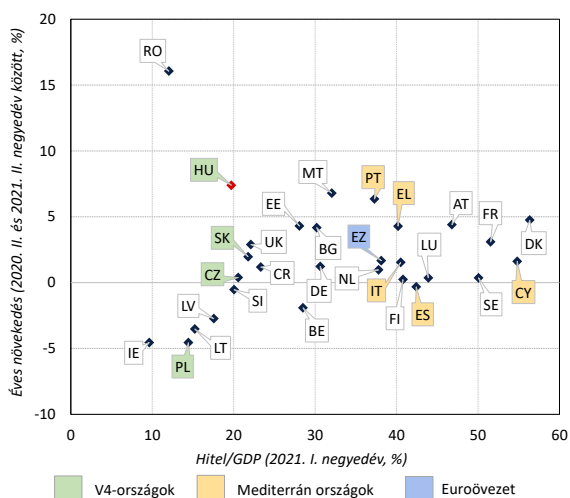
Megjegyzés: Az erősebb és a gyengébb keresletet jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva. Forrás: MNB, a bankok válaszai alapján.

11. ábra: A bankok várakozása a hitelvolumen és a portfólióminőség alakulására a vállalati szegmensben

Megjegyzés: A hitelintézetek súlyozatlan megoszlása. Forrás: MNB, a bankok válaszai alapján.

12. ábra: A vállalati hitelek éves növekedési üteme és a GDP-arányos hitelállomány nemzetközi összehasonlításban

Forrás: EKB, MNB.

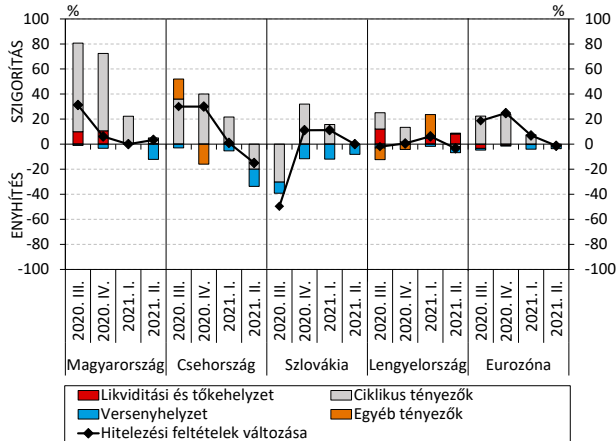
keresletet, addig ez az arány a második negyedévben már 56 százalékot tett ki. Vállalatméret kategória szerinti megbontásban a nagy és közepes vállalatok hitelkereslete, futamidő szerint pedig a hosszú lejáratú hitelek iránti kereslet bővült leginkább a félév során (10. ábra). Előretekintve mindkét futamidőn a bankok nettó értelemben vett 30 százaléka vár további keresletélénkülést. A forinthitelek iránti kereslet bővülését – a széleskörű támogatott hitel- és garanciaprogramoknak köszönhetően – a bankok fele jelezte az első félév során, a következő félévben pedig 30 százaléka vár további keresletélénkülést.

A bankok mintegy kétharmada növelni tervezi a teljes vállalati és a kkv-hitelállományát 2021 második felében. A Banki konjunktúrafelmérés keretében a hazai hitelintézetek a konjunktúrális helyzetértékelésen túl stratégiai terveikről is beszámolnak. 2021 második felében a bankok 60 százaléka tervezi növelni a teljes vállalati, 65 százaléka a kkv-knak nyújtott hiteleinek állományát (11. ábra). A kereskedelmi ingatlanhitelek esetében azonban a válaszadóknak csak 20 százaléka tervez növelést, amit ellensúlyoz a bankok azon 15 százaléka, aki csökkentést tervez az állományon. A három szegmensben közel egyforma arányban várnak romlást a portfólióminőségben a hazai piaci szereplők.

Nemzetközi kitekintés a vállalati hitelezésben

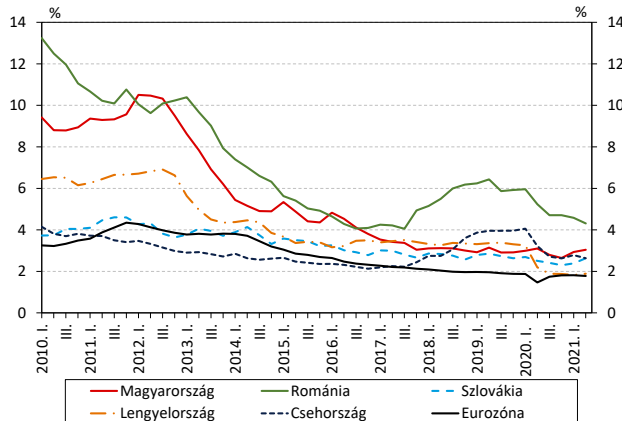
A hazai vállalati hiteldinamika a második legmagasabb európai uniós összehasonlításban. A visegrádi országok közül Szlovákiában és Csehországban kismértékű bővülés, Lengyelországban pedig 4,5 százalékos mérséklődés következett be a vállalati hitelállományban az elmúlt egy évben (12. ábra). Az eurozónában 1,7 százalékra lassult az éves dinamika – a tagországok nagyfokú heterogenitása mellett –, amely az EKB által lefolytatott Hitelezési felmérés alapján alapvetően a vállalatok beruházási hajlandóságának hiányából és az ebből fakadó mérsékelt keresletből adódott. A nemzetközi összehasonlításban is kedvező hazai adat azonban a támogatott hitel- és garanciaprogramok mellett a moratórium hatását is tükrözi, hiszen Magyarországon kívül az EU országai közül már csak Portugáliában és Olaszországban van hatályban a vállalati hitelekre, vagy azok egy részére vonatkozó törlesztési moratórium. A hazai GDP-arányos vállalati hitelállomány – a visegrádi országokéhoz hasonlóan – továbbra is

13. ábra: Vállalati hitelfeltételek változása és a változás irányába ható tényezők nemzetközi összehasonlításban

Megjegyzés: Az egyes kategóriák értékei a tematikusan odatartozó tényezők számtani átlagaként adódnak. A pozitív értékek a feltételek szigorodását, a negatívak az enyhítést jelölik. Forrás: MNB, EKB, nemzeti jegybankok.

14. ábra: Kamatok nemzetközi összehasonlítása a hazai pénznyomben nyújtott kisösszegű vállalati hiteleknel

Megjegyzés: 1 millió euro alatti, éven belül változó kamatozású hitelek, így a legfeljebb 2,5 százalékpontos felárú NHP-hiteleket nem tartalmazzák. Forrás: MNB, EKB, nemzeti jegybankok.

alacsony nemzetközi összehasonlításban, így jelentős tér áll a hitelpenetráció mélyítése előtt.

A régió több országában és az eurozónában is változatlanok maradtak a hitelezési feltételek. Az első negyedév folyamán még a hitelezési szttenderdek enyhe szigorítása jellemezte a régió országait, azonban a második negyedévben nem volt további szigorítás, Csehországban pedig a hitelintézetek 15 százaléka már a feltételek enyhítéséről számolt be (13. ábra). Az eurozónában a második negyedévben nem változtak érdemben a hitelezési feltételek. Az EKB felmérése szerint² ebben szerepet játszott a gazdaság helyreállása, a korlátozó intézkedések feloldása, valamint a támogató fiskális és monetáris politika is, melyet jól tükröz, hogy 2019 harmadik negyedéve óta 2021 második negyedévében nőtt először a beruházási hitelek iránti kereslet. A négy legnagyobb euroövezeti tagállamot tekintve Németországban enyhítettek a szttenderdeken, míg Franciaországban, Olaszországban és Spanyolországban érdemben nem változtak a hitelkondíciók az elmúlt negyedévben. A banki várakozások szerint 2021 harmadik negyedévében az eurozónában a hitelezési feltételek változatlansága várható a kereslet élénkítése mellett.

Éves összehasonlításban enyhén csökkentek a vállalati hitelkamatok a régióban. 2021 második negyedévében a régió valamennyi országában enyhén emelkedtek az újonnan szerződött kisösszegű, éven belül változó kamatozású vállalati hitelek kamatlábai az előző negyedévhez képest, legnagyobb mértékben Szlovákiában 25 bázisponttal (14. ábra). A negyedév során bekövetkezett emelkedéshez a hazánkban, Szlovákiában és a Csehországban megkezdődő kamatemelési ciklus is hozzájárult. Éves összevetésben ugyanakkor a legnagyobb, 90 bázispontot meghaladó csökkenés Romániában volt megfigyelhető, melyet Csehország követett 60 bázispont körüli mérséklődéssel, hazánkban pedig 6 bázisponttal csökkentek a kamatok. A felárak éves összehasonlításban heterogén képet mutatnak, míg Csehországban 42 bázisponttal csökkentek, addig Szlovákiában közel 35 bázispontos emelkedés történt.

² The euro area bank lending survey https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/bank_lending_survey/html/ecb.blssurvey2021q2~b868c78ada.en.html

1. KERETES ÍRÁS: AZ NHP HAJRÁ SZEREPE A VÁLSÁGKEZELÉSBEN

A 2020 elején Magyarországra is begyűrűző koronavírus-járvány számos vállalkozást hozott nehéz helyzetbe, új kihívások elé állítva őket. A járvány negatív gazdasági hatásainak tompítása érdekében az MNB a 2013-ban bevezetett Növekedési Hitelprogram (NHP) átalakítása mellett döntött, és 2020 áprilisában elindította annak új, Hajrá elnevezésű konstrukcióját 1500 milliárd forintos keretösszeggel.

A vállalkozások megváltozott finanszírozási igényeihez igazodó új konstrukcióban a finanszírozási célok köre lényegesen szélesebbé vált a program előző szakaszaihoz képest. A beruházási hitelek és lízingügyletek mellett ismételten lehetőség nyílt forgóeszközhitel felvételére is a működési kiadások fedezésére, emellett támogatások előfinanszírozása, valamint korábbi, piaci árazás mellett felvett beruházási hitelek kiváltása is megengedett lett. A minimális hitelösszeg 1 millió forintra csökkent, így a program továbbra is fontos szerepet játszik a mikrovállalkozások forráshoz jutásában. A maximális hitelösszeg 20 milliárd forintra emelése a kkv szektor nagyobb szereplői stabilitásának megőrzését és a nagyobb beruházások megvalósulását segítette elő. Az NHP Hajrá az egyik legfontosabb eszköze lett a gazdaság beindításának, mivel minden eddiginél kedvezőbb feltételekkel, széleskörű felhasználási lehetőséggel biztosít forrást a kkv-szektorban. A konstrukció iránt az indulását követően jelentős igény mutatkozott a vállalkozások részéről, ezért az MNB a keretösszeget többször is megemelte, legutolsónak 2021 áprilisában, 3000 milliárd forintra.

Az NHP Hajrában eddig több mint 40 ezer kkv jutott kedvező finanszírozáshoz. A bankok 2021. július végéig 2921 milliárd forintnyi megkötött hitel- és lízingszerződést jelentettek a jegybank felé. A keretösszeg több mint 97 százaléka tehát már felhasználásra került, a fennmaradó keret terhére szeptember végéig köthetnek szerződést a hitelintézetek, új kérelmek befogadására azonban – a folyamatban lévő ügyletek miatt – érdemi összegben vélhetően már a hitelintézetek többségénél nincs lehetőség.

A Hajrá konstrukcióban az új szerződések közel 60 százalékát a forgóeszközhiteltek tették ki, volumenarányosan pedig az igénybevétel fele kötődött ehhez a hitelcélhoz. Beruházási hitel- és lízingügyleteket közel 1100 milliárd forint összegben nyújtottak a részt vevő hitelintézetek, a kibocsátás több mint harmada szolgált ilyen célt.³ Beruházási hitelek kiváltására a konstrukció indulása óta eddig mintegy 280 milliárd forintot, a leszerződött volumen mindössze 10 százalékát fordították és részarányuk a havi kibocsátásban fokozatosan mérséklődött. Az ügyletek számosságát tekintve a legtöbb hitelt a mikrovállalkozások vették fel, így a konstrukció medián hitelösszege 11 millió forint, ugyanakkor a nagyobb méretkategória esetén teret nyertek a magasabb hitelösszegek, hosszabb futamidők és az akár alacsonyabb kamatmarzsok is, a hitelintézetek kockázatvállalási hajlandóságának erősödésével. Azonban a kisösszegű hitelek továbbra is meghatározók maradtak a konstrukcióban, a szerződések több mint 80 százaléka legfeljebb 50 millió forint összegben jött létre. A volumen több mint ötödét jelentő, 1 és 20

Az NHP Hajrá keretében nyújtott hitelek jellemzői hitelcél és méretkategória szerint

Vállalatméret-kategória	Vállalkozások száma (db)	Medián hitelméret	Átlagos hitelméret	Átlagos futamidő (vol.súlyozott)
Beruházás hitelek (1.085 Mrd Ft)				
Mikro (299 Mrd Ft)	12 615	7,2 M Ft	19,1 M Ft	7,9 év
Kis (278 Mrd Ft)	3 344	7,8 M Ft	49 M Ft	9,1 év
Közepes (508 Mrd Ft)	873	8,7 M Ft	194,6 M Ft	11,8 év
Forgóeszközhiteltek (1.557 Mrd Ft)				
Mikro (485 Mrd Ft)	19 823	12 M Ft	21,6 M Ft	2,4 év
Kis (597 Mrd Ft)	6 090	40 M Ft	63,6 M Ft	2,5 év
Közepes (475 Mrd Ft)	908	9,3 M Ft	102,3 M Ft	2,7 év
Beruházási hitel kiváltása (279 Mrd Ft)				
Mikro (54 Mrd Ft)	448	69,3 M Ft	100,4 M Ft	8,6 év
Kis (103 Mrd Ft)	375	86 M Ft	209,2 M Ft	8,9 év
Közepes (122 Mrd Ft)	186	130,3 M Ft	406,9 M Ft	9,4 év
NHP Hajrá				
2921 Mrd Ft	40 416	11 M Ft	47,3 M Ft	6 év

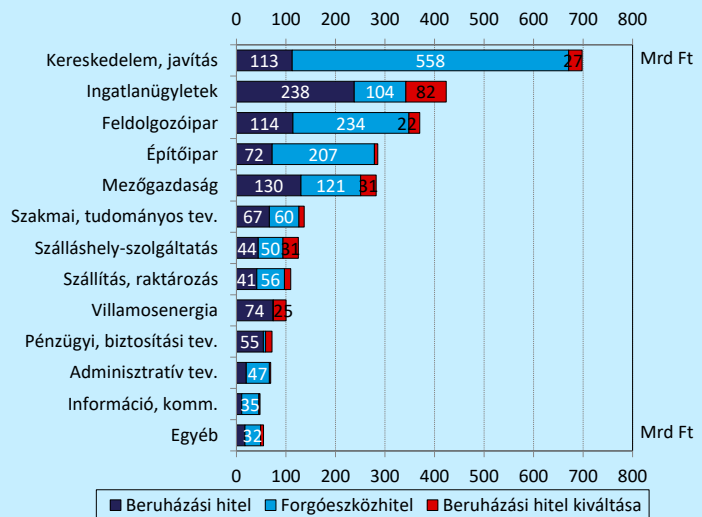
Megjegyzés: 2021. július 30-ig létrejött és az MNB felé jelentett ügyletek
Forrás: MNB.

³ Becsléseink szerint a program elsősorban a beruházási hitelek révén a foglalkoztatásra is kedvező hatást gyakorolt (lásd részletesen a 2021. júniusi Pénzügyi Stabilitási Jelentés 4. keretes írásánál, illetve a 2021. szeptemberi Közgazdasági Szemle Drabancz–El-Meouch–Lang tanulmányánál).

milliárd forint közötti ügyletek pedig mindössze 248 szerződéshez kapcsolódtak, ugyanakkor ezek adták a teljes beruházási hitelvolumen több mint harmadát.

A hitelek mintegy háromnegyedét a kereskedelem, az ingatlanügyletek, a feldolgozóipar, az építőipar és a mezőgazdaság ágazatokban tevékenykedő kkv-k vették fel. A kiemelt ágazatok közül a legtöbb hitelt a kereskedelemben működő vállalatok igényelték, a források negyede ebbe a szektorba áramlott. Ezt leginkább a gyors likviditást biztosító, lényegében szabad felhasználású forgóeszközhitel kimagasló részaránya eredményezte (a teljes forgóeszközhitel-állomány közel 40 százalékát ebben a szektorban kötötték). Kiemelkedően magas a forgóeszközhitel aránya emellett még az építőiparban és a feldolgozóiparban, rendre 72 és 63 százalékos részaránnal. A beruházási hitelek mintegy negyede, míg a hitelkiváltások 30 százaléka az ingatlanügyletek szektorban valósult meg. Az ágazati szinten kiemelkedő kereskedelem szektornak nyújtott hitelek közel fele a budapesti és Pest megyei kkv-khoz kötődött, a volumen szerint második legnagyobb ágazat, az ingatlanügyletek hiteleinek kétharmadát fővárosi cégek vették fel. Összességében a mezőgazdaság kivételével minden további kiemelt, nagyobb volumennel rendelkező ágazatban érezhető volt Budapest és vonzáskörzetének dominanciája.

A szerződött volumen ágazati és hitelcél szerinti megoszlása az NHP Hajrában

Megjegyzés: 2021. július 30-ig létrejött és az MNB felé jelentett ügyletek. Forrás: MNB.

Az NHP Hajrá az egyik leghatásosabb eszköznek bizonyult a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak tompítása érdekében bevezetett gazdaságélénkítő lépések között. A fizetési moratórium mellett az NHP Hajrának, valamint egyéb állami hitel- és garanciaprogramoknak köszönhetően a mikro-, kis- és középvállalkozások hitelállománya 2020 júliusa és 2021 júniusa között 21 százalékkal nőtt. Az idén 8 éves NHP-ban közel 75 ezer vállalkozás jutott forráshoz több mint 6300 milliárd forint összegben. A program az MNB becslései szerint mintegy 4,5 százalékponttal járult hozzá a gazdasági növekedéshez az elmúlt években.⁴

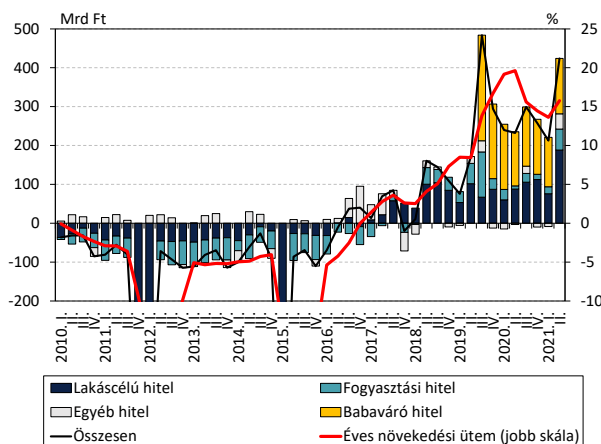
⁴ <https://www.mnb.hu/sajtoszoba/sajtokozlomenyek/2021-evi-sajtokozlomenyek/az-nhp-hajra-siker-es-valsagkezo-eszkoz-kent-eddig-40-ezer-ppv-forrashoz-jutasat-segitette>

3. HITELEZÉSI FOLYAMATOK A HÁZTARTÁSI SZEGMENSZEN

A hitelintézeti szektor lakossági hitelállománya 2021 második negyedévében 424 milliárd forinttal bővült a folyósítások és törlesztések eredőjeként, ezzel az éves növekedési ütem 15,8 százalékra gyorsult. A kimagasló bővülés elsősorban a lakáshitelek és a babaváró hitelek dinamikus növekedésének köszönhető, utóbbi termék júniusban már a lakossági hitelállomány 15 százalékáért felelt. A negyedév során kibocsátott lakáshitelek 364 milliárd forintos volumene új történelmi csúcst ért el, melyben a 2021-től elérhető új otthonteremtési támogatások érdemi szerepet játszottak. Ennek ellenére a 2021. júniussal bezáródó egy év lakossági hitelkibocsátása 10 százalékkal alulmúlta az azt megelőző év szintjét, amit a babaváró hitelek 2019. júliusi indulását követő erőteljes felfutása okozta magas bázis magyaráz. A lakáshitel-igénylések közel 70 százalékát továbbra is használt lakás vásárlására fordítják, azonban a felújítási és korszerűsítési célokra szánt hitelek részaránya fokozatosan emelkedik, júniusra elérve a 10 százalékot, mely célra két és félszer több hitelszerződést kötöttek a negyedév során, mint előző év azonos időszakában. Tovább emelkedett éves összevetésben a lakáshitelek átlagos hitelösszege és az átlagos futamidő is. Mind a használt, mind az új lakás vásárlására igényelt Családi Otthonteremtési Kedvezmény volumene érdemben bővült a negyedév során, a falusi CSOK 15 milliárd forint értékű negyedéves volumennel pedig továbbra is a legnagyobb kibocsátású lakáscélú támogatás. A lakáshitelek THM-alapú átlagos felára 2021 első félévében mintegy 0,8 százalékponttal mérséklődött, ami annak köszönhető, hogy bár a banki árazást befolyásoló hosszú hozamok (IRS) súlyozott átlaga ezen időszak alatt mintegy 1 százalékpontot emelkedett, a hitelek átlagos THM-e mindössze 0,1 százalékpontot. A személyi hitelekben belül az immáron 20 százalékot elérő Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hiteleket az ezen minősítéssel rendelkező bankok átlagosan több mint 3 százalékponttal alacsonyabb felár mellett kínálják, mint a nem minősített személyi kölcsönöket.

A Hitelezési felmérésre adott válaszok alapján 2021 második negyedévében a megkérdezett intézmények nem változtattak a lakáshitelek feltételein, ugyanakkor valamennyi bank a hitelkereslet élénkülését érzékelte. A bankok 2021 második félévére előretekintve sem terveznek változtatni a lakáshitelhez jutás feltételein, míg a fogyasztási hitelek esetében az intézmények kis aránya lazító lépéseket helyezett kilátásba. A Banki konjunktúrafelmérés alapján az élénkülő banki versennyel összhangban a válaszadó intézmények fele növelni tervezi kitétségét a lakossági szegmensben 2021 második felében, ugyanakkor közel egyötödük a portfólió romlására is számít az általános moratórium lezárását követően.

15. ábra: A háztartási hitelállomány negyedéves tranzakciói hitelcél szerint

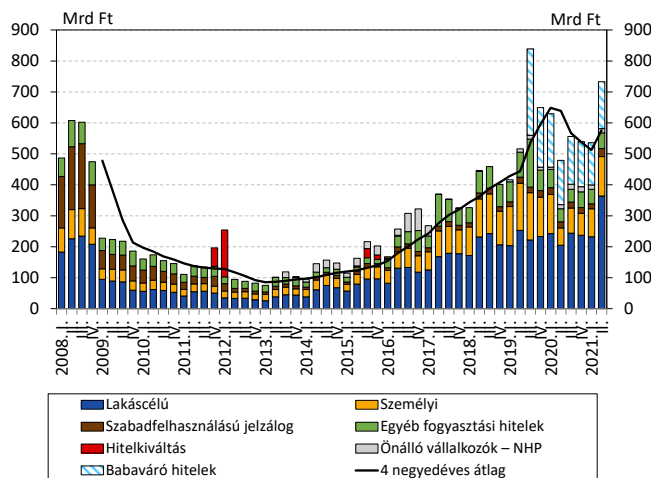

Megjegyzés: Szezonálisan nem igazított és árfolyamhatással gördített nettó hitelállomány-változás. A tranzakciók tartalmazzák az elszámolás hatását. Forrás: MNB.

Hazai háztartási hitelezés

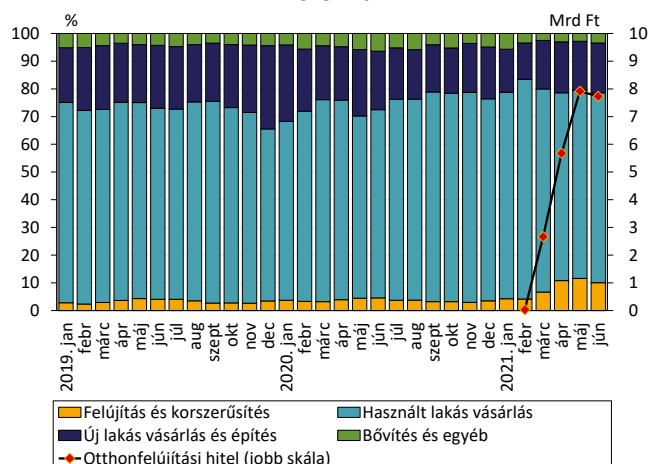
Ismét gyorsuló ütemben bővül a lakossági hitelállomány. 2021 második negyedévében a hitelintézeti szektor lakossági hitelállománya 424 milliárd forinttal bővült a tranzakciók eredőjeként, ezzel júniusra elérve a 8738 milliárd forintos állományt. A 2021. júniussal bezáródó egy évben 1194 milliárd forintos bővülés valósult meg, mellyel az éves növekedési ütem 15,8 százalékra emelkedett (15. ábra). A negyedéves kimagasló tranzakciós bővülés 44 százalékát, 188 milliárd forintot a lakáshiteltranzakciók adták, és további 34 százalék kapcsolódott a babaváró hitelfolyósításokhoz. A fogyasztási hitelek esetében a folyósítások 54 milliárd forinttal haladtak meg a törlesztések volumenét a negyedév során. A babaváró hitelek

16. ábra: Új háztartási hitelek a hitelintézeti szektorban

Megjegyzés: A hitelkiváltás csak a végtörlesztéssel és a forintosítással összefüggő kiváltásokat jelöli. Az egyéb fogyasztási hitelek a gépjármű-, illetve az áruvásárlási- és egyéb hiteleket tartalmazzák, babaváró hitelek nélkül. Forrás: MNB.

17. ábra: Az új kibocsátású lakáshitelek megoszlása hitelcél szerint

Forrás: MNB.

állománya a negyedév végén elérte az 1334 milliárd forintos szintet, mellyel már a lakossági hitelállomány 15 százalékáért felel a termék. A legfrissebb háztartási vagyonfelmérés (Household Finance and Consumption Survey) adatai alapján a háztartások körében a hitelpenetráció 31 százalék volt 2020-ban – ez az arány 2014-ben 32 százalék volt. Így tehát a hitelállomány 2016 óta megfigyelt növekedése a hitelpenetráció érdemi változása nélkül következett be.

A lakáshitelek kibocsátása historikus csúcsot ért el a negyedév során. A hitelintézetek a második negyedévben 719 milliárd forint értékben kötöttek hitelszerződéseket⁵ a háztartásokkal, ezzel az éves kibocsátás 10 százalékkal alulmúlta a megelőző évi szintet (16. ábra). A személyi kölcsönök esetében 20 százalékos, a babaváró hitelek esetében pedig 25 százalékos visszaesés volt megfigyelhető éves összevetésben. A jelentős volument képviselő babaváró hitelek (151 milliárd forint) visszaesését elsősorban a termék 2019. júliusi indulását követő erőteljes felfutása okozta magas bázis magyarázza. A lakáshitel-kihelyezések volumene 364 milliárd forintot tett ki a negyedév során, mellyel új történelmi csúcsra emelkedett a kibocsátásuk, 19 százalékos éves növekedés mellett. A példátlan bővülést a 2021-től elérhető új otthonteremtési támogatások érdemben támogatták, emellett elhangzott a bankok hitelezési vezetőivel folytatott interjúkon (lásd 2. keretes írás), hogy a lakásárak emelkedése, az inflációs félelmek, és a kamatemelési ciklus kapcsán előrehozott kereslet is hatással lehetett a megnövekvő hitelkihelyezésekre.

A lakáshitelek egyre nagyobb hányadát fordítják felújítási célra. A lakáshitel-igényléseken belül továbbra is dominál a használt lakás vásárlása, mely a lakáshitel-kibocsátás közel 70 százalékáért felel (17. ábra). Új lakás építésére vagy vásárlására a hitelek 18 százalékát fordították a negyedév során. A felújítási és korszerűsítési célokra igényelt hitelek részaránya év elejétől kezdve fokozatos emelkedést mutat, míg januárban a lakáshitelek 4 százalékát fordították erre a célra, júniusban már a 10 százalékát. Az otthonfelújítási támogatás előfinanszírozására februártól

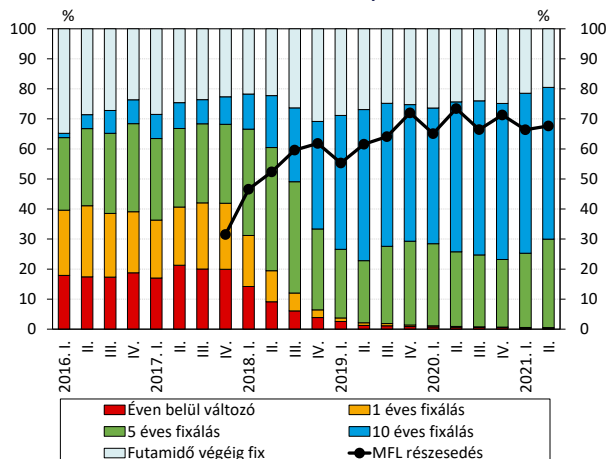
⁵ Az NHP keretében önálló vállalkozóknak nyújtott hitelek nélkül.

1. táblázat: Az új kibocsátású lakás- és személyi hitelek szerződésszáma és átlagos hitelösszege

		2019. II. n.év	2020. II. n.év	2021. II. n.év
Szerződések száma (ezer darab)	Lakáscélú hitel: használt lakás vásárlás	18.0	12.6	18.7
	Lakáscélú hitel: felújítás és egyéb	4.5	3.5	8.9
	Lakáscélú hitel: új lakás építés vagy vásárlás	4.4	3.0	4.1
	Személyi kölcsön	83.5	31.8	58.2
Átlagos hitelösszeg (millió Ft)	Lakáscélú hitel: használt lakás vásárlás	10.0	10.9	13.3
	Lakáscélú hitel: felújítás és egyéb	4.6	5.7	5.7
	Lakáscélú hitel: új lakás építés vagy vásárlás	12.6	14.1	16.3
	Személyi kölcsön	1.8	1.7	2.2

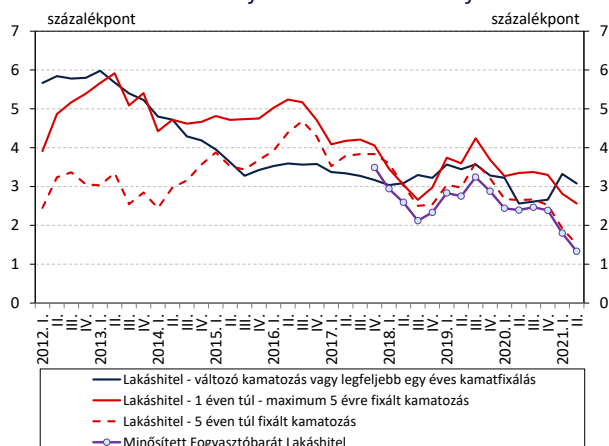
Megjegyzés: Hitelintézeti hitelek. Forrás: MNB.

18. ábra: Az új lakáshitel-volumen megoszlása kamatperiódus szerint, valamint a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel termékek aránya

Megjegyzés: Az MFL termékek részesedése a lakás-takarékpénztári folyósításoktól szűrt, legalább 3 évre (2018. IV. negyedétől legalább 5 évre) kamatfixált új kibocsátáshoz viszonyítva. Forrás: MNB.

19. ábra: Az új lakáshitelek kamatfelára

Megjegyzés: A változó vagy legfeljebb 1 évig fixált kamatozású lakáshitelek esetében a 3 havi BUBOR, míg az éven túl fixált lakáshitelek esetében a megfelelő IRS feletti, THM-alapú simított felár. Forrás: MNB.

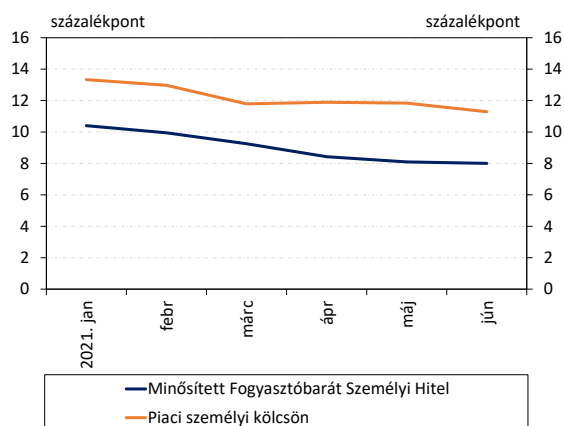
bevezetett támogatott jelzáloghitelből júniusra összesen 24 milliárd forintos volument helyeztek ki a bankok.

A lakásárak emelkedése az átlagos hitelösszeg és futamidő növekedését eredményezte. A 2021 második negyedévében megkötött hitelszerződések száma valamennyi hitelcél esetében érdemben emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva, ugyanakkor a pandémiával még nem érintett 2019-es szintektől a személyi kölcsönök továbbra is jelentősen elmaradnak. Legnagyobb mértékben, mintegy 152 százalékkal a felújítás és egyéb célra igényelt lakáshitelek száma nőtt, és részben hasonló célra a személyi kölcsönöszerződések közül is 83 százalékkal több jött létre (1. táblázat). A lakáscélú hitelek átlagos hitelösszege tovább emelkedett éves összevetésben: használt lakás vásárlására átlagosan 13 millió forintot 19 éves futamidővel, míg új lakás építésére vagy vásárlására átlagosan több mint 16 millió forintot igényeltek 20 éves futamidő mellett a negyedév során. Ugyancsak érdemi bővülés látható a személyi kölcsönök hitelösszegében, ahol egy év alatt 28 százalékos növekedés volt megfigyelhető.

Minden ötödik lakáshitelt a futamidő végéig fix kamatozás mellett kötöttek a negyedév során. A 2021 második negyedévében megkötött lakáshitel-szerződések fele legalább 10 éves kamatfixálási periódus mellett jött létre, további 20 százalékát pedig a teljes futamidőre fix kamatozással kötötték (18. ábra). 2021 eleje óta enyhén emelkedett az 5 évre kamatfixált hitelek részaránya, mely az 5 éves kamatperiódus mellett igénybe vehető államilag támogatott hitelek növekvő kihasználtságával magyarázható. A kamatkockázat mérséklődésében a kizárólag hosszabb, legalább 5 éves kamatperiódussal elérhető Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitelek meghatározó szerepet játszanak, mely termék a negyedéves lakáshitel-kibocsátás kétharmadát adta.

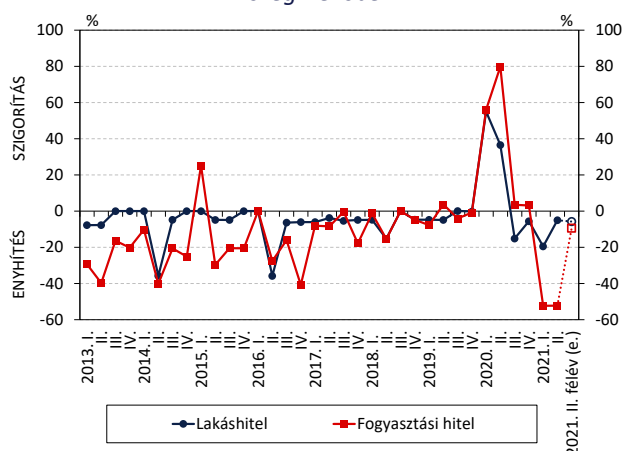
A forrásköltségek emelkedését a negyedév során még nem érvényesítették a bankok az árazásukban. A 2021 második negyedéve során létrejött lakáshitel-szerződések átlagos kamatfelára valamennyi kamatfixálási kategóriában csökkent. Az 1–5 évre rögzített kamatozású hitelek esetében 0,3 százalékponttal, 2,6 százalékponttal, míg az 5 évnél hosszabb futamidőre kamatfixált lakáshitelek esetében 0,4 százalékpontos

20. ábra: A személyi hitelkihelyezések THM-alapú felárának alakulása az MSZH terméket forgalmazó intézmények körében

Megjegyzés: Dolgozói kölcsönök nélkül. A THM felarat a THM és a hitelek futamidejének megfelelő BIRS hozamok különbségeként számítottuk. Volumennel súlyozott átlagos THM-felár. Forrás: MNB.

21. ábra: A hitelezési feltételek változása a háztartási szegmensben

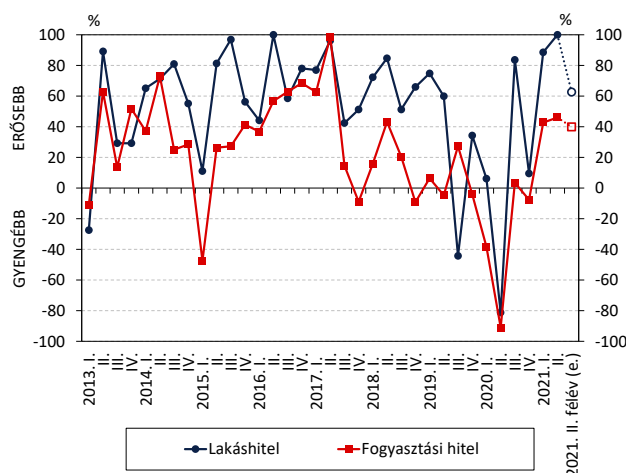
Megjegyzés: A nettó arány a szigorított és az enyhített különbsége piaci részesedéssel súlyozva. Forrás: MNB, a bankok válaszai alapján.

negyedéves mérséklődést követően 1,5 százalékpontra süllyedt az átlagos kamatmarzs (19. ábra). A Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitelek felára 1,3 százalékponton állt a negyedév végén, mely termék a negyedéves lakáshitel-kibocsátás 68 százalékát adta. A lakáshitelek árazását befolyásoló hosszú hozamok (IRS) súlyozott átlaga 2021 első félévében 1 százalékponttal emelkedett, míg az átlagos THM mindössze 0,1 százalékponttal 4,3 százalékra nőtt, így a lakáshitelek átlagos felára 2,7 százalékpontból 1,9 százalékpontra süllyedt fél év alatt.

A Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hitelek iránt 2021 második negyedévében is érdemi kereslet mutatkozott. A bankok a második negyedévben közel 30 milliárd forint értékben folyósítottak Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hiteleket (MSZH), 70 százalékkal többet, mint az első negyedévben. A kibocsátás a vizsgált időszakban kihelyezett személyi kölcsön volumen 20 százalékát tette ki. A termék indulása óta összesen 47 milliárd forint MSZH hitel került folyósításra. Az MSZH termékek a nem minősített személyi hitelekhez képest magasabb összegben, hosszabb futamidő mellett, és alacsonyabb kamattal kerültek kihelyezésre. Az MSZH termékek átlagos hitelösszege 3,6 millió forint volt júniusban, ami 1,6 millió forinttal magasabb a hagyományos személyi kölcsönökétől. Az MSZH termékek futamideje átlagosan fél évvel hosszabb a nem minősített termékekhez képest, míg átlagos THM értékük 2,2 százalékponttal kisebb. Az MSZH termékek volumennel súlyozott THM-alapú átlagos felára 8 százalékpontos értékkel, 3,3 százalékponttal alacsonyabb a nem minősített személyi hitelekhez képest az MSZH-t forgalmazó intézmények körében (20. ábra).

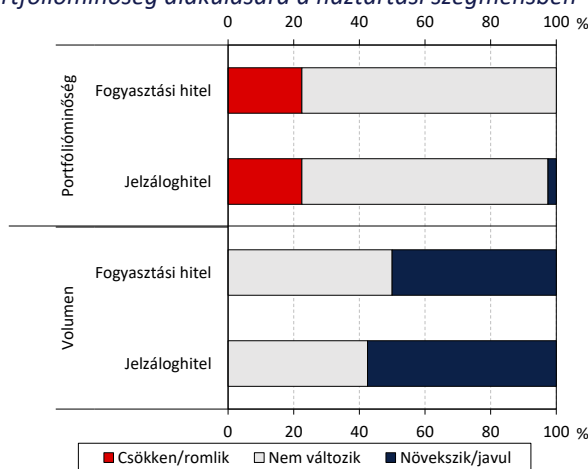
A bankok nem változtattak a lakáscélú hitelek szten-derdjén, míg a fogyasztási hiteleknél enyhítettek a negyedév során. A Hitelezési felmérésre adott válaszok alapján 2021 második negyedévében a megkérdezett intézmények nem változtattak érdemben a lakáshitelek feltételein, ugyanakkor a részfeltételeket tekintve a bankok fele a felárak mérséklését jelezte, mely mögött az élénkülő banki verseny és a piaci részesedési célok álltak. A következő fél évre előre tekintve sem terveznek változtatni a lakáshitelek szten-derdjén, azonban a folyósításért felszámított díjak emelését – korábbi kedvezményes visszavonását –

22. ábra: Hitelkereslet a háztartási hitelezési szegmensben

Megjegyzés: Az erősebb és gyengébb keresletet jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva. Forrás: MNB, a bankok válaszai alapján.

23. ábra: A bankok várakozása a hitelvolumen és a portfólióminőség alakulására a háztartási szegmensben

Megjegyzés: A hitelintézetek súlyozatlan megoszlása. Forrás: MNB, a bankok válaszai alapján.

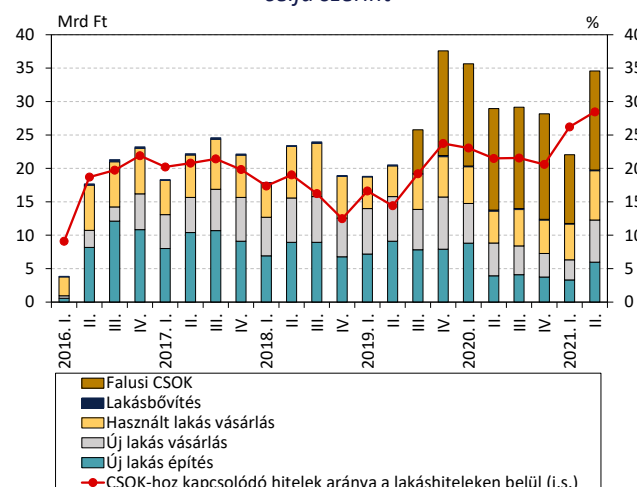
nettó értelemben vett 35 százalékuk helyezte kilátásba (21. ábra). A fogyasztási hitelek feltételein a válaszó bankok 52 százaléka enyhített, mely leginkább a személyi hitelek érintette, és a felárak mérséklése, valamint a megengedett jövedelemarányos törlesztőrészek lazítása révén valósult meg. Az enyhítést jelző bankok többségénél már bevezetésre került a Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hitel, továbbá a gazdasági kilátások- és az ügyfelek hitelképességének javulását jelölték legnagyobb arányban az enyhítés mögött álló tényezőknek. 2021 harmadik és negyedik negyedében a bankok 10 százaléka tervez további lazításokat a fogyasztási hitelek terén a javuló gazdasági és lakáspolitikai folyamatok tükrében.

Valamennyi bank élénkülő keresletről számolt be a lakáshitelek piacán. 2021 második negyedében a Hitelezési felmérésben részt vevő valamennyi intézmény élénkülő keresletről számolt be a lakáshitelek iránt, melyre nettó 63 százalékuk az év második felében is számít, összhangban a 2021-ben elindult lakáspolitikát érintő állami támogatásokkal (lakásfelújítási támogatás és kölcsön, új lakások öt százalékos áfataralma, CSOK-hoz kötődő áfakedvezmény stb.) (22. ábra). A negyedév során a bankok nettó értelemben vett 46 százaléka tapasztalta a keresletélénkülést a fogyasztási hitelek iránt, az év második felére előretekintve pedig nettó 40 százalékuk számít további élénkülésre. A személyi hitelek esetében ennél is magasabb arány figyelhető meg, a bankok fele számít tovább erősödő keresletre, többek között az otthonfelújítási támogatás előfinanszírozása iránt megnövekedett igényből kifolyólag.

A lakossági szegmensben a bankok fele növelni tervezi kiterjesztését 2021 második felében. A Banki konjunktúrafelmérés alapján a bankrendszer a lakossági szegmensben a verseny erősödését érezte. Ezzel összefüggésben 2021 második felében a válaszó intézmények fele növelni tervezi a fogyasztási hiteleinek állományát, a jelzáloghiteleiket pedig 58 százalékuk (23. ábra). A bővülést támogatja a meghosszabbított fizetési moratórium által biztosított stabil portfólióminőség, ugyanakkor a bankok 23 százaléka az év második felében már romlást vár e tekintetben.

A falusi CSOK igénybevétele továbbra is erőteljes. A 2021 januárjától életbe lépő új otthonteremtési

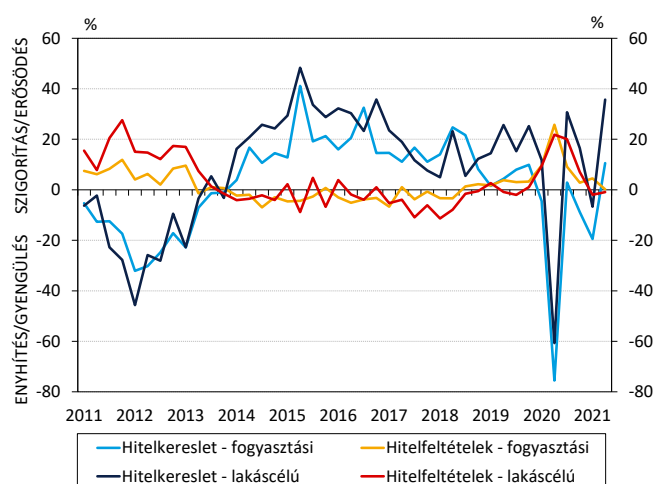
24. ábra: A CSOK-szerződéskötések volumene a támogatás célja szerint

Megjegyzés: A falusi CSOK felhasználható használt lakás vásárlására, valamint korszerűsítésre és bővítésre. Forrás: MNB, Pénzügyminisztérium.

támogatások⁶ egy jelentős része a Családi Otthontermelési Kedvezményhez kapcsolódott. Ennek hatására valamennyi hitelcél esetében érdemben emelkedett a CSOK keretében igényelt támogatások összege: új lakás építésére és vásárlására egyaránt 6 milliárd forint értékben, használt lakás vásárlására pedig 7 milliárd forint értékben kötöttek támogatási szerződéseket (24. ábra). A negyedéves lakáshitel-kibocsátás 28 százaléka, mintegy 104 milliárd forint kötődött a Családi Otthontermelési Kedvezményhez, melynek fele államilag kamattámogatott CSOK-hitel volt, míg a másik fele CSOK-hoz kapcsolódó piaci hitel. A két évvel ezelőtt indult falusi CSOK iránti kereslet tartósan magas volt, ez idő alatt a CSOK keretében szerződött támogatások 45 százalékát a preferált kistelepüléseken található ingatlanokra fordították. A konstrukció keretében közel 3 ezer szerződés jött létre a negyedév során, mintegy 15 milliárd forint értékben, melynek háromnegyede ingatlan vásárlására és korszerűsítésére irányult.

25. ábra: Háztartási hitelfeltételek és a kereslet változása az eurozónában

Megjegyzés: Súlyozott nettó arány, melynek alapja az egyes országok részesedése az eurozóna teljes hitelállományából, és az egyes bankok részesedése a felmérésben részt vevő bankok teljes hitelállományán belül. Forrás: EKB.

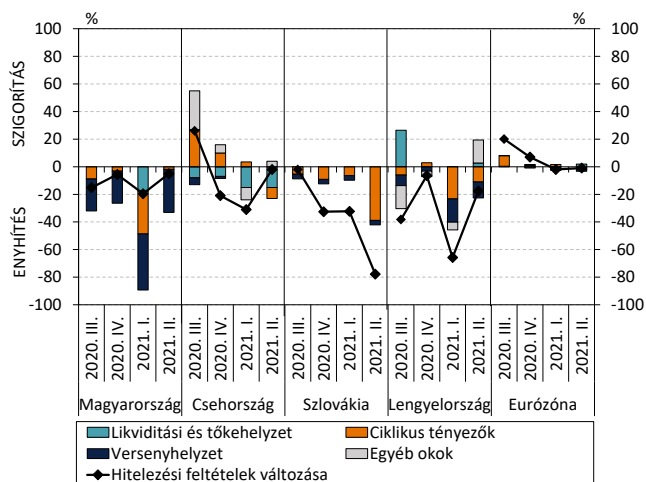
Nemzetközi kitekintés a háztartási hitelezésben

A hitelfeltételek változatlanlanságát a hitelkereslet növekedése kísérte a második negyedévben az euroövezetben. Az EKB felmérése⁷ szerint az euroövezet hitelintézetei a tavalyi szigorítások után az idei év második negyedévében összességében változatlanul hagyták a hitelfeltételeket (25. ábra). Az országszintű megoszlás heterogén: a kilátások javulása Németországban és Franciaországban a lakáshitelfeltételek lazítását, a banki kockázati étvágy csökkenése Olaszországban ezek szigorítását eredményezte. A javuló fogyasztói kilátások, a támogató kamatkörnyezet és az élénkülő lakáspiac a lakáshitelkereslet növekedéséhez vezetett a magországiakban a második negyedévben, amelyet kis mértékben tompított a pandémia alatt felhalmozott megtakarításokból történő finanszírozás. Franciaországban az élénk kereslet a visszautasított hitelkérelmek arányának emelkedésével is járt. A fogyasztási hitelek kereslete a javuló kilátások ellenére csak mérsékelten növekedett a

⁶ Újlakás-áfa 5 százalékra csökkentése, CSOK-kal vásárolt új ingatlanok áfa-mentessége, illetékmentesség CSOK-kal vásárolt lakás esetén, Többgenerációs CSOK, Otthonfelújítási támogatás, Otthonfelújítási támogatott lakáshitel.

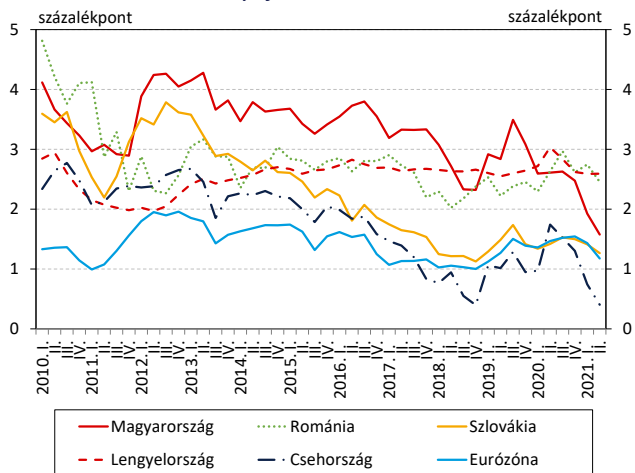
⁷ The euro area bank lending survey https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/bank_lending_survey/html/index.en.html

26. ábra: Lakáshitel-feltételek változása és a változás irányába ható tényezők a V4 országokban

Megjegyzés: Az egyes kategóriák értékei a tematikusan odatartozó tényezők számtani átlagaként adódnak. A pozitív értékek a feltételek szigorodását, a negatívak az enyhítést jelölik. Forrás: MNB, EKB, nemzeti jegybankok.

27. ábra: A felár nemzetközi összehasonlítása a hazai pénz-nemben nyújtott lakáscélú hiteleknel

Megjegyzés: A változó vagy legfeljebb 1 évig fixált kamatozású lakáscélú hitelek esetében a 3 havi bankközi kamat, az 1-5 évre fixált hitelek esetén a 3 éves, az 5-10 évre fixált hitelek esetén a 7 éves, míg a 10 éven túl fixált lakáshitelek esetén a 15 éves IRS feletti, THM alapú simított felár. Forrás: MNB, EKB, EMF, Datastream, nemzeti jegybankok.

magországokban, amiben a már említett, megtakarításokból történő finanszírozásnak is szerepe lehet.

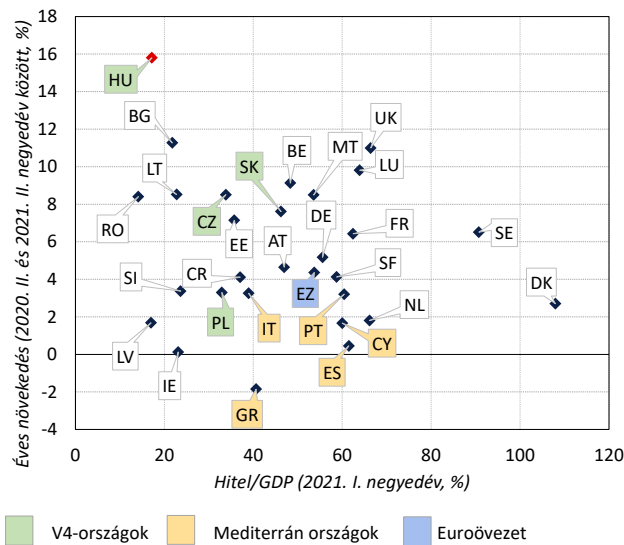
A hitelfeltételek enyhülése mellett a visegrádi régió hitelkereslete is erősödött. Míg az euroövezet és hazánk lakás- és fogyasztási hitelei esetében összességében nem változtak a hitelfeltételek, addig a V3 országok közül elsősorban Szlovákia (kisebb mértékben Lengyelország) esetében jelezték a bankok a lakáshitelfeltételek enyhítését, a javuló gazdasági és lakáspi-aci kilátásokkal párhuzamosan (26. ábra). A javuló fogyasztói kilátások és ügyfél-hitelképesség, valamint a növekvő banki kockázati tolerancia és az erősödő verseny a régióban a fogyasztásihitel-feltételek enyhítését is eredményezte. A fogyasztói bizalom és a támogató kamatkörnyezet a hitelkeresletre is hatással volt: a cseh bankok többsége a lakáscélú hitelek, míg a lengyel bankok nagyobb része a fogyasztási célú hitelek esetében számolt be a kereslet élénküléséről.

A historikusan alacsony hazai lakáshitel-felárak a régió középmezőnyében helyezkednek el. A hazai lakáshitelek felára 2019 második felétől kezdve csökkenő tendenciát mutat. Mindez nagyrészt a hitelkamatok mérséklődésének köszönhető, de a banki hosszú forrásköltségek év eleje óta tartó emelkedése is szerepet játszik benne. Az idei év második negyedévében megfigyelt, historikus összevetésben alacsony, 1,6 százalékpontos felár 1 százalékponttal múlta alul a román, illetve lengyel felárakat (27. ábra). Továbbra is meghaladta ugyanakkor a forrásköltség-emelkedés következtében jelentősen mérséklődő cseh felárakat, illetve kis mértékben a szlovák értékeket is.

Továbbra is van tér a hazai hitelpenetráció növekedése előtt. A hazai éves háztartási hiteldinamika kiugróan magas volt nemzetközi összevetésben 2021 második negyedévének végén (28. ábra), és mind a régiós országok, mind az euroövezet dinamikáját meghaladta. Mindez részben a 2020 márciusában bevezetett, – időtartamát és jogosultsági körét tekintve – európai összehasonlításban példa nélkülinek számító fizetési moratórium⁸ technikai hatásából fakadt, de a hitelkiáramlás ennek kiszűrésével is robusztus. A pénzügyi mélységet megragadó hazai háztartási

⁸ A lakossági hitelekre (vagy azok egy részére) 2021 második negyedévének végén Magyarországon kívül már csak Olaszország és Portugália alkalmazott fizetési moratóriumot.

28. ábra: A háztartási hitelek éves növekedési üteme és a GDP-arányos hitelállomány nemzetközi összehasonlításban

Megjegyzés: UK esetében a hitel/GDP 2020 III. negyedéves adat. Forrás: EKB, MNB.

hitel/GDP mutató értéke egy év alatt 2 százalékponttal növekedett és 2021 első negyedévének végén 17,2 százalékot tett ki. Mindez alapvetően a lakossági hitelezés bővülésének volt köszönhető, amelyhez a GDP növekedés járvány okozta lassulása is hozzájárult. Ezzel hazánk – megelőzve Romániát – elérte Lettország szintjét. Összességében azonban továbbra is érdemi tér mutatkozik a hazai hitelpenetráció egészséges szerkezetben történő növelésére. A V3 országok GDP-arányos lakossági hitelállományának átlaga 35 százalékot, az eurozóna átlaga pedig 54 százalékot tett ki ebben az időszakban.

2. KERETES ÍRÁS: A HITELEZÉSI VEZETŐKKEL FOLYTATOTT INTERJÚK EREDMÉNYEI

A negyedéves gyakorisággal lefolytatott Hitelezési felmérés évente egyszer kiegészül a bankok hitelezési vezetőivel készített interjúkkal, melyre 2021 nyarán került sor 10 intézmény bevonásával. A bankok a 2021 első féléve által lefedett időszak hitelezési tendenciáiról számoltak be, melyet a koronavírus-járvány harmadik hulláma, valamint a korlátozások feloldása és a gazdaság újraindulása egyaránt érintett.

Vállalati hitelezés

A vállalati szegmensben a válságkezelés egyik meghatározó eszközét az NHP Hajrá konstrukció jelentette, ami a vállalati hitelkibocsátás jelentős részét tette ki az elmúlt egy évben. Az NHP Hajrá keretének kimerülését követően az intézmények az ügyfeleket az EXIM és a KAVOSZ kedvező hiteltermékeivel igyekeznek kiszolgálni, melyek a kvv szegmensben igen keresettek. Egy NHP termékhez hasonló, hosszú futamidejű, fix kamatozású és nagyobb összegű, jellemzően beruházási célú hitelt piaci alapon azonban csak magasabb kamat mellett tudnak nyújtani a bankok. Az agráriumban a legkeresettebb hiteltermék az NHP Hajrá volt, a Széchenyi Kártya Programnál pedig a támogatási szabályok jelenthetnek szűk keresztmetszetet, így ebben a szektorban több bank is a hitelkereslet visszaesésével számol.

A hitelintézetek kockázati étvágya a banki vezetők többsége szerint visszatért a pandémia előtti szintekre, a korábban meghozott szigorú kockázati szabályokon a bankok fokozatosan lazítottak, amit az intézményi garancia bevonása is nagymértékben támogatott. A járvány által érintett szektorokban, valamint a moratóriumban lévők számára is nyújt finanszírozást a legtöbb bank, ugyanakkor a hitelbírálatkor ezen tényezőket is figyelembe veszik. A bankszektor főbb szereplőinél a moratóriumban lévő vállalati hitelek aránya 10 és 30 százalék között alakul, ezen állományon belül a sérülékenyek aránya 5–15 százalékra tehető. A bankok elmondása szerint jó minőségű portfólióval érte őket a válság, és az aktívabb monitoring alapján nem várnak nagy problémákat a moratórium kivezetését követően.

A Növekedési Kötvényprogramban aktív bankok elmondása szerint a kötvénykibocsátással több vállalat kiváltotta meglévő hiteleit, az erősödő inflációs kockázat és a kamatkörnyezet emelkedése miatt pedig előrehozhatják tervezett kötvénykibocsátásukat.

Valamennyi hazai intézmény és azok anyabankja egyaránt támogatja és aktívan keresi a zöld finanszírozási lehetőségeket. Több bank is felméri kérdőív segítségével a vállalati ügyfelek múltbeli tevékenységét, és amennyiben működése vagy korábbi beruházásai a fenntarthatóság irányába mutatnak, azt egy előnyösebb árazási ajánlatban igyekeznek honorálni. Jövőre már több bank is kilátásba helyezte a zöld kötvénykibocsátást.

Kereskedelmiingatlan-hitelezés

A megkérdezett intézmények a járványhelyzet alatt nem láttak fennakadásokat a kereskedelmiingatlan-projektek kivitelezésében, jelenleg azonban az építőanyagárak és a munkadíjak emelkedése kapcsán óvatosabbá váltak, és a kockázatok csökkentése érdekében csak nagyobb, tőkeerős fejlesztőkkel kötnek szerződést.

Az irodapiacra átrendeződést tapasztaltak a bérleti konstrukciók tekintetében, az otthoni munkavégzés elterjedésének hatására a szerződéses feltételekben nagyobb lett a rugalmasság, gyakoribb elemmé vált például a bérleti terület visszaadási opció. Ugyanakkor a bérleti díjakban nem tapasztalható csökkenés, a bérlők számára az ár csak másodlagos szempont, egyre inkább olyan irodára van igény, ahová a munkavállaló szívesen visszajön, melyben a jó lokáció, valamint a kényelem és funkcionalitás elsődleges.

A hitelezési vezetők szerint a szállodák piaca területi szempontból nagyon heterogén, a fővárosban található szálláshelyek még alacsony foglaltsági arány mellett próbálnak fennmaradni, míg vidéken élénk a forgalom. A hotel szegmens vesz részt legnagyobb arányban a moratóriumban, ahol a megtakarított törlesztőrészeket biztonsági tartalékként kezelik egy esetleges negyedik hullámra felkészülve. A lezárásokkal párhuzamosan az ipar-logisztika erőteljes felfutása volt tapasztalható az online vásárlások térnyerése révén. Ebben a szegmensben a bankok a jövőben is aktívan hiteleznek.

Háztartási hitelezés

Az interjúkon a bankok arról számoltak be, hogy a 2021 első félévében kihelyezett lakossági hitelvolumen már meghaladta az egy évvel korábbi szintet, ugyanakkor a személyi kölcsönök esetében a pandémia által még nem sújtott, 2019-es volumenektől továbbra is jelentős az elmaradás. A tavaly meghozott szigorú kockázati feltételeken az intézmények többsége fokozatosan lazított, de egy részük nem törölte el teljes mértékben. A hitelezésből korábban kizárt szektorok⁹ esetében már alapvetően nincs korlátozás, azonban a sérülékeny ágazatokban több intézmény is „manuális hitelbírálatot” alkalmaz.

A jelzáloghitelezésben az első félév erőteljes kibocsátása a banki várakozásokat is felülmúlta. Az év elején kivárást tapasztaltak az új otthonteremtési programok kapcsán, majd márciustól ezek felfutásával megugrottak a volumenek. Emellett a hitelezési vezetők szerint a rekord mértékű lakáshitel-kihelyezéseket többek között a lakásárak emelkedése, az inflációs félelem és a kamatemelési ciklus miatt előrehozott kereslet is hajtotta. A közvetítők szerepe egyre növekszik a lakáshitelvezetésben a számos kombinálható támogatott és piaci konstrukciók és az azokkal kapcsolatos ügyintézés miatt. Az ősztől induló Zöld Otthon hiteltermék egyes bankok szerint kivárást generálhat a hitelpiacon, és az új lakások irányába tereli a keresletet. A termék 2,5 százalékos maximális kamata az ügyfelek széles köre számára teszi lehetővé a hitelfelvételt. A forrásköltségek emelkedését az első félévben az intézmények nem követték le teljes mértékben az árazásokban, azonban több intézmény jelezte, hogy a kamatlábak emelésére készül. A 2021-től elérhető otthonfelújítási támogatott hitelt inkább vidéken keresik nagyobb arányban, mivel azok a bankok, amelyek jellemzően a fővárosban és nagyobb vidéki városokban vannak jelen, alacsonyabb érdeklődésről számoltak be. Egyes hitelezési vezetők úgy látják, hogy az ügyfelek árérzékenyebbé váltak, ezért a magasabb kamattal bíró otthonfelújítási személyi hitelek kevésbé keresettek. Nincs konszenzus a bankok között a tekintetben, hogy a lakosság magas otthonfelújítási szándéka mellett a támogatott felújítási jelzáloghitel inkább addicionális vagy kizorító hatással bír a hitelpiacon.

A babaváró hitelkihelyezésekben és azok hitelfelvevők szerinti összetételében nem látnak elmozdulást a bankok. A személyi kölcsönök átlagos hitelösszege tovább emelkedett az elmúlt fél évben, melyben a hitelcélokhoz kötődő ár-emelkedések is szerepet játszottak, ugyanis a személyi kölcsönöket jellemzően lakásfelújításra és gépjárművásárlásra igénylik. A bankok kellő tájékoztatása révén az ügyfeleket nem érte váratlanul a fedezetlen hitelek érintő, januártól megemelkedő THM-szint. A legtöbb bank a meglévő ügyfélkörének már lehetővé tette a személyi kölcsönök teljes mértékben online igénylését, és további fejlesztéseket terveznek az új ügyfelek kiszolgálása érdekében. A Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hitelek az online hitelezésre vonatkozó elvárások útján jelentős mértékben támogatták ezt a folyamatot. E termékek iránt élénk keresletről számoltak be a minősítéssel rendelkező bankok. Azok az intézmények, ahol még nem elérhető, ott a folyamatban lévő egyéb fejlesztésekre fordítják jelenleg az IT-kapacitásokat, azonban a közeljövőben ők is pályázni fognak.

A moratóriumban lévő lakossági ügyfelek aránya 30–50 százalék közé tehető jelenleg a bankszektorban, azonban valamennyi intézmény úgy látja, hogy sokan nincsenek rászorulva a programra. Nem tartják egészségesnek egy ilyen hosszú moratórium meglétét, és aggódnak azon ügyfelek miatt is, akik nincsenek tisztában azzal, mekkora plusz tartozást halmoznak fel ez idő alatt. A legtöbb bank telefonon proaktívan felkereste a moratóriumban lévő ügyfeleit, hogy felmérje az esetleges kockázatokat, és a válaszadók 80–90 százaléka úgy nyilatkozott, hogy fogja tudni törleszteni a hitelét a moratóriumot követően is, és mindössze 5–10 százalékuknál lehet szükség átütemezésre.

A bankfiókok látogatottsága a pandémia előtti szint 70–80 százalékára tért vissza a korlátozó intézkedések feloldását követően. A bankok igyekeznek készpénzmentes irányba terelni az ügyfeleket, ezért csökkentették a pénztárak számát a bankfiókokban, és helyette ki- és befizető ATM készülékeket telepítettek. A fióki ügyintézés már a legtöbb banknál papírmentesen zajlik, és tableten történik az aláírás. Úgy látják, egyre népszerűbb a mobilapplikáción keresztüli bankolás, de bizonyos generációk még preferálják a bankfióki ügyintézését. Ebből kifolyólag a bankok nem terveznek drasztikus fiókleépítéseket a közeljövőben.

4. MELLÉKLET: MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK

Az elemzés alapját statisztikai adatok és a Hitelezési felmérés eredményei adják.

1. *Hitelaggregátumok és hitelkamatok adatai*

A Magyar Nemzeti Bank törvény által meghatározott feladata statisztikai adatok közlése a hitelintézeti rendszer működésére és az ország pénzügyi helyzetére vonatkozóan. Az MNB honlapján megtalálhatóak az összeállított statisztikák, a fő adatokat bemutató sajtóközlemények és a statisztikák készítésének módszertani leírásai. A weboldal elérési címe: <http://www.mnb.hu/statisztika>

2. *Hitelezési felmérés*

A Hitelezési felmérés segít feltárni, hogy a meghatározó hazai bankok hogyan látják, értékelik a piaci folyamatokat, illetve hogyan alakítják stratégiájukat és azon belül hitelezési politikájukat. A lakáshitelekkel kapcsolatos kérdésekre 9, a fogyasztási hitelezéssel összefüggően 11 bank adott választ. A 2021 második negyedév végi adatok alapján a lakáscélú hitelállományra vonatkozóan a felmért intézmények a bankszektor 85 százalékát fedik le, míg a fogyasztási hitelek piacának 92 százalékát. A vállalati kérdőívet összesen 15 bank töltötte ki, ezek a vállalati hitelek piacának 95 százalékát képviselik, az üzleti ingatlanhitelekre vonatkozó kérdőívre válaszoló 14 bank piaci részesedése pedig 96 százalék volt.

A felmérés minden szegmensben sztemerd kérdőívből áll. A visszatekintő kérdések 2021 második negyedévére (2021 első negyedévéhez képest), az előretekintő kérdések a következő féléves időszakra, azaz 2021 második félévét lefedő időszakra vonatkoznak (2021 második negyedévéhez képest). A mostani kérdőívet a hitelezési vezetők 2021. július 1. és július 16. között töltötték ki.

A változás jelzésére a válaszadók százalékában kifejezett, úgynevezett nettó változás mutatót használjuk. Ezt úgy kapjuk, hogy a változást (szigorítást/növekedést/erősödést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányából levonjuk az ellenkező előjelű változást (enyhítést/csökkenést/gyengülést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányát.

A Hitelezési felmérés részletes eredményei és az ábrakészlet az alábbi linken találhatóak: <http://www.mnb.hu/penzugyi-stabilitas/publikaciok-tanulmanyok/hitelezesi-felmeres>.

⁹ A 2020-ban lefolytatott interjúk eredményeit a Hitelezési folyamatok 2020 szeptember című kiadvány 1. keretes írása összegzi.

HITELEZÉSI FOLYAMATOK

2021. szeptember

Nyomda: Prospektus Kft.

8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

©MAGYAR NEMZETI BANK

1054 BUDAPEST, SZABADSÁG TÉR 9.